

Pravni oblici formiranja malih i srednjih preduzeća

Prof. dr Saša Petković

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
UNIVERSITY OF BANJA LUKA
ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ
FACULTY OF ECONOMICS

Cilj predavanja

- ❑ Predstaviti pravne forme organizovanja poslovne aktivnosti
- ❑ Upoznati se sa prednostima i nedostacima pojedinih pravnih formi novih poslovnih aktivnosti za male i srednje biznise

Literatura:

- ❑ Petković, S. i Berberović, Š. (2013). *Ekonomika i upravljanje malim i srednjim preduzećima. Principi i politike*. Banja Luka: Ekonomski fakultet
- ❑ Petković, S. (2023). *Preduzetnički menadžment inovativnih startapa u I 4.0 eri*. (Monografija u izradi).

PRAVNI OBLICI BIZNISA

- Biznis može, po pravilu biti organizovan kao:
- biznis jednog vlasnika - solo biznis,
- zajednički biznis-partnerstvo,
- korporacija,
- ostali pravni oblici, npr. društveno (socijalno) preduzeća

U Republici Srpskoj, pravne forme organizovanja biznisa su determinisane sa dva zakona:

- Zakonom o izmjenama i dopunama zakona o zanatsko - preduzetničkoj djelatnosti (Službeni glasnik RS, 117/11, 121/12, 67/13, 44/16 i 84/19),
- Zakonom o privrednim društvima (Službeni glasnik RS, br. 127/08, 58/09, 100/11, 67/13, 100/17 i 82/2019).

Klasifikacija preduzeća prema veličini:

- Zakon o izmjenama i dopunama zakona o razvoju MSP (Službeni glasnik RS, 54/13 i 84/19).
- Zakon o računovodstvu i reviziji (Službeni glasnik Republike Srpske br. 94/2015 i 78/2020)

Tabela 5

Definicija MSP u Evropskoj uniji, Republici Srpskoj i Federaciji BiH

Kriterijum	EU-27			Republika Srpska			Federacija BiH		
	Mikro	Mala	Srednja	Mikro	Mala	Srednja	Mikro	Mala	Srednja
Broj zaposlenih	<10	<50	<250	do 10	<50	<250	<10	<50	<250
Bilans uspjeha	≤2 mil. €	≤10 mil. €	≤50 mil. €	≤3.911.600 KM	≤19.558.000 KM	≤97.790.000 KM	≤400 000 KM	≤4 mil. KM	≤40 mil. KM
Vrijednost poslovne imovine	≤2 mil. €	≤10 mil. €	≤43 mil. €	≤3.911.600 KM	≤19.558.000 KM	≤84.099.400 KM	≤400 000 KM	≤4 mil. KM	≤30 mil. KM
Nezavisnost	Više od 25% kapitala ili prava upravljanja ne smije biti kontrolisano od strane javnih institucija			Nezavisnost u poslovanju iz stava 1. tačka b) ovog člana MSP ima ako samostalno posluje, odnosno ako drugi privredni subjekti učestvuju najviše do 25% u strukturi njegovog osnovnog kapitala ili u donošenju njegovih poslovnih odluka. (3) Izuzetno od stava 2. ovog člana, MSP ima nezavisnost u poslovanju i u slučaju da investicioni fond ili jedinice lokalne samouprave učestvuju najviše do 50% u strukturi njegovog osnovnog kapitala ili u donošenju njegovih poslovnih odluka			Samostalnost u poslovanju postoji: ako druge fizička ili pravna lica, koja ne ispunjavaju uvjete iz člana 2. ovog Zakona pojedinačno ili zajednički, nisu vlasnici kapitala ili ne učestvuju u pravu odlučivanja više od 25% u subjektu male privrede, ako je prekoračeno učešće od 25%, ukoliko učešće u vlasništvu ili u pravu odlučivanja u subjektu male privrede ima investicijski fond ili javni sektor, pod uvjetom da njihovo učešće u kapitalu ili u pravu odlučivanja pojedinačno ili zajednički nije veće od 50% i ako raspored učešća u vlasništvu subjekta male privrede nije moguće utvrditi te se, na osnovu posebne izjave istog, može opravdano pretpostaviti da druge fizička ili pravna lica iz al. 1. i 2. ovog člana ne prelaze ograničenja uslova samostalnosti u poslovanju subjekata male privrede iz istih alineja ovog člana		

Bilješke. Prema Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o razvoju malih i srednjih preduzeća („Službeni glasnik Republike Srpske”, broj 50/13 i 84/19) status malih i srednjih preduzeća imaju privredna društva, druga pravna lica i preduzetnici. Zakonu o poticanju male privrede (FBiH) (Službene novine Federacije BiH br. 19/2006 i 25/2009).

Prilikom izbora pravnog oblika, mikro i mala preduzeća se najčešće registruju kao:

- **samostalni preduzetnici-fizička lica**, koja organizuju rad sopstvenim sredstvima, a odobrenja dobijaju od nadležnih gradskih ili opštinskih organa (trgovci, frizeri, mehaničari, ugostitelji, prevoznici i ostale zanatlije);
- **mala privatna preduzeća** (u 98% slučajeva, organizovana kao društva sa ograničenom odgovornošću, ili skraćeno d.o.o.);
- **građani koji su udružili rad i sredstva** sa većim preduzećima u vidu kooperativnog odnosa, kao i formiranja udruženja građana;
- **poljoprivredne i zemljoradničke zadruge** i drugi oblici udruživanja poljoprivrednika međusobno.

Biznis jednog vlasnika – inokosno vlasništvo

- ***Inokosno vlasništvo***, kako u svijetu, tako i kod nas, najrašireniji je oblik organizacije i pravne forme preduzeća.
- Inokosni vlasnik može imati ljevaonicu čelika vrijednu milion maraka, internet portal vrijedan nekoliko desetina miliona maraka, isto kao i novinski kiosk na uglu ulice ili pržionicu kafe.

- Najizrazitija prednost ove forme preduzeća je **sloboda**. Jedini vlasnik, preduzetnik nije odgovoran nikome drugome do sebi samom, i u potpunosti odgovora za uspjehe i neuspjehe svoga poslovanja.
- Druga odlika inokosnog vlasništva je **jednostavnost**, kao i **niski početni troškovi**.
- Međutim, najveći **nedostatak** inokosnog vlasništva je **neograničena odgovornost vlasnika**, koji je **lično odgovoran za sve dugove koje napravi preduzeće osim u slučaju da se ne radi o d.o.o. sa jednim vlasnikom!!!**

Biznis jednog vlasnika – inokosno vlasništvo

- Preduzetnik je **fizičko lice** koje obavlja preduzetničku djelatnost u svoje ime i za svoj račun radi sticanja dobiti, i kao takav upisan je u registar preduzetnika (Zakon o izmjenama i dopunama zakona o zanatsko-preduzetničkoj djelatnosti; „Službeni glasnik“ 117/11, 2011, 121/12, 67/13, 44/16 i 84/19).
- Vlasnik biznisa u formi samostalnog preduzetnika (s.p.) svojom ličnom imovinom neograničeno odgovara za sve obaveze preduzeća.
- U prethodnom zakonskom rješenju, korišćene su skraćenice SUR, SZR, STR. Novim Zakonom o zanatsko-preduzetničkoj djelatnosti, svi biznisi u formi samostalnog preduzetnika kraj poslovnog imena moraju imati skraćenicu s.p. (prim.aut.)

Zakon o izmjenama i dopunama zanatsko - preduzetničkoj djelatnosti - Samostalni preduzetnik

Preduzetnik

Član 6, stav (1) Preduzetnik, u smislu ovog zakona, jeste **fizičko lice** ko je obavlja preduzetničku djelatnost u svoje ime i za svoj račun radi sticanja dobiti, i kao takav upisan je u registar preduzetnika (primjer: <https://eregistar.banjaluka.rs.ba>)

The screenshot displays the official website of the Banja Luka Register. At the top, there is a logo for the Register of Banja Luka. Below the logo is a navigation menu with links for 'ORGANIZACIONA JEDINICA', 'DEJATNOST', 'ADMINISTRATIVNI POSTUPCI', 'KONTAKT', and 'PDETICIJI'. A search bar is also present. The main content area features a blue header with the text 'ГУБЛ-УС-02/01 РЈЕШЕЊЕ О РЕГИСТРАЦИЈИ ПРЕДУЗЕТНИКА'. Below this is a search bar with the word 'Preduzetnik' entered. The main content is a table with the following data:

ВЕЋА ОРГАНИЗАЦИОНА ЈЕДИНИЦА	Одјелена за привреду
МАЊА ОРГАНИЗАЦИОНА ЈЕДИНИЦА	Одјел за управно-правне послове
ДЕЈАТНОСТ(И)	Привред, предузетничтво, посредничтво и друштвени делатности
КОНТАКТ ПОДАЦИ НАДЛЕЖНОГ СЛУЖБЕНИКА	Весна Ханак, Кристина Насић, ОСС за правне послове Телефак: 051/244-588 Е-пошта: vesna.hanak@banjaluka.rs.ba; kristina.nasic@banjaluka.rs.ba
СВРХА АДМИНИСТРАТИВНОГ	Регистрација самосталног предузетника и почетак обављања делатности, као и регистрација физички лица/лица за бизнис

At the bottom right of the page, there is a watermark for 'Activate Windows'.

Zahtjev za registraciju preduzetnika

- Član 19, stav (1) „fizičko lice koje namjerava da obavlja preduzetničku djelatnost podnosi neposredno, poštom **ili elektronskim** putem, zahtjev nadležnom organu jedinice lokalne samouprave za poslove privrede (registracioni organ) na čijem području namjerava da ima sjedište. <https://eregistar.banjaluka.rs.ba/wp-content/uploads/2021/01/GUBL-OB-02-02.pdf>

РЕПУБЛИКА СРПСКА ГРАД БАЊА ЛУКА ГРАДОНАЧЕЛНИК ГРАДСКА УПРАВА Одјелjenje за привреду	ОБРАЗАЦ СБ-1
ЗАХТЈЕВ ЗА РЕГИСТРАЦИЈУ ПРЕДУЗЕТНИКА	
ПРЕДМЕТ ЗАХТЈЕВА	☐ Оснивање предузетника ☐ Пројена података предузетника ☐ Престанак обављања дјелатности
У зависности од врсте подношене захтјева, означити са [x] одговарајуће поље предмета захтјева.	
<ul style="list-style-type: none">• Оснивање предузетника – почетна обављања започето-предузетничке дјелатности и стицање статуса привредног субјекта. Уписати тражиле податке у т. 1-5, као и тачка 6, ако се изводи пословања.• Пројена података предузетника – обухвата пројене постојећих података у јединицу предузетника (т. 1-6), као и отварање, пројену података и просторних радова издвојених јединица (т. 7-10).<ul style="list-style-type: none">○ Обавезно поднети податке у дијелу <i>Идентификација предузетника</i>, уз прелиминарно нивоине скрпе пројене која се жели извршити. У случају измјена оснивања за постојећу издвојену јединицу изнети податке и у дијелу <i>Идентификација издвојене јединице</i>.○ У зависности од врсте пројене, уписати само податке у тачкама на које се пројени односи. Увсвим новим подацима мјенају се до тада уписани подаци у рјеном.• Престанак обављања дјелатности предузетника – може бити: <i>врлоно престанак обављања дјелатности предузетника</i> (тачка 11) или <i>привредноно престанак обављања дјелатности предузетника</i> (тачка 12).<ul style="list-style-type: none">○ Обавезно поднети податке у дијелу <i>Идентификација предузетника</i>.	
Идентификација предузетника	
Пословно име: _____	
ЈИБ: _____	Регистарски број: _____
Име и презиме: _____	ЈМБГ: _____
Сврха пројене: _____ <small>(уколико се односи на прелминарну пројену)</small>	
I. ЛИЧНИ ПОДАЦИ О ПРЕДУЗЕТНИКУ	
Име/име родитеља и презиме: _____ Пис ☐ (М/Ж)	
ЈМБГ	Број личне карте

**ПРАВНИ ОСНОВ
АДМИНИСТРАТИВНОГ
ПОСТУПКА**

Закон о занатско-предузетничкој дјелатности, члан 17., члан 19., члан 21. („Службени гласник Републике Српске“, бр. 117/11, 121/12, 67/13, 44/16 и 84/19); Закон о општем управном поступку, члан 190. („Службени гласник Републике Српске“, бр. 13/02, 87/07 и 50/10); Правилник о садржају и облику захтјева за регистрацију предузетника, члан 4. („Службени гласник Републике Српске“, број 53/14).

**ТАКСА / НАКНАДА
КОЈУ ЈЕ ПОТРЕБНО
УПЛАТИТИ**

НАЗИВ ТАКСЕ / НАКНАДЕ	ИЗНОС ТАКСЕ / НАКНАДЕ (КМ)	БРОЈ РАЧУНА ЗА УПЛАТУ	ПОЗИВ НА БРОЈ
Такса на рјешење о регистрацији предузетника	30 КМ за регистрацију предузетника; 15 КМ за резервацију пословног имена; *Ако се захтјев подноси електронским путем износ таксе се умањује за 50%. Физичка лица која први пут подносе захтјев за регистрацију самосталног предузетника, ослобођена су од плаћања таксе.	Таксена марка	-

**ПОТРЕБНЕ
ИНФОРМАЦИЈЕ ПРИ
ПРЕДАВАЊУ ЗАХТЈЕВА**

ИНФОРМАЦИЈА
-

НАЗИВ ДОКУМЕНТА	ДОКУМЕНТ ИЗДАЈЕ	ФОРМА ДОСТАВЕ	КОМЕНТАР
Лична карта	МУП РС	Овјерена копија	Не старија од 30 дана од дана подношења захтјева
	Надлежни		

Tabela 4: Struktura MSP u Republici Srpskoj prema veličini za period 2015 – 2019. g.

	2015	2016	2017	2018	2019
Mikro (do devet zaposlenih)	36.334	37.062	37.737	37.332	36.729
% učešća mikro preduzeća u MSP	94,25%	94,24%	93,79%	93,40%	93,13 %
Mala (10–49 zaposlenih)	1.822	1.876	2.056	2.176	2.231
% učešća malih preduzeća u MSP	4,73%	4,77%	5,11%	5,44%	5,66%
Srednja (50–249 zaposlenih)	395	390	442	462	476
% učešća srednjih preduzeća u MSP	1,02%	0,99%	1,10%	1,16%	1,21%
Ukupno MSP	38.551	39.328	40.235	39.970	39.436

Izvor podataka: Godišnji izvještaji za MSP, Ministarstvo privrede i preduzetništva, Razvojna agencija Republike Srpske (prema podacima Poreske uprave Republike Srpske)

Tabela 4

Struktura MSP u Republici Srpskoj prema veličini za period 2015 – 2019. g.

	2015	2016	2017	2018	2019
Mikro (do devet zaposlenih)	36.334	37.062	37.737	37.332	36.729
% učešća mikro preduzeća u MSP	94,25%	94,24%	93,79%	93,40%	93,13%
Mala (10–49 zaposlenih)	1.822	1.876	2.056	2.176	2.231
% učešća malih preduzeća u MSP	4,73%	4,77%	5,11%	5,44%	5,66%
Srednja (50–249 zaposlenih)	395	390	442	462	476
% učešća srednjih preduzeća u MSP	1,02%	0,99%	1,10%	1,16%	1,21%
Ukupno MSP	38.551	39.328	40.235	39.970	39.436

Izvor podataka. Godišnji izvještaji za MSP, Ministarstvo privrede i preduzetništva , Razvojna agencija Republike Srpske (prema podacima Poreske uprave Republike Srpske)

EU i RS - MSP

- Prosjek EU-28 u 2018. godini bio je **58 malih i srednjih preduzeća na 1.000 stanovnika**, ali u svim državama članicama taj se broj kretao od 29 u Rumuniji do 115 u Češkoj”. (European Commission, 2019, str. 17). U Republici Srpskoj u 2019. godini bilo je **29,65 MSP na 1.000 stanovnika** (Vlada Republike Srpske, 2021, str. 61)

Tabela 5: Teritorijalna zastupljenost MSP po privrednim područjima Republike Srpske

Privredno područje (pripadajuće opštine/gradovi)	Broj MSP			
	2015	2016	2017	2018
Banja Luka (Banja Luka, Gradiška, Jezero, Kneževo, Kotor Varoš, Srbac, Laktaši, Čelinac, Mrkonjić Grad, Petrovac, Prnjavor, Ribnik, Istočni Drvar, Kupres, Šipovo)	16640	17072	17568	17630
Banjaluka (%)	43.16	43.41	43.66	44.11
Bijeljina (Bijeljina, Bratunac, Vlasenica, Zvornik, Lopare, Milići, Osmaci, Srebrenica, Ugljevik, Šekovići)	6554	6510	6640	6731
Bijeljina (%)	17.00	16.55	16.50	16.84
Doboj (Vukosavlje, Derвента, Doboj, Modriča, Petrovo, Brod, Teslić, Šamac, Pelagićevo, Donji Žabar, Stanari)	5465	5715	5715	5344
Doboj (%)	14.18	14.53	14.20	13.37
Istočno Sarajevo (Višegrad, Pale, Rogatica, Rudo, Sokolac, Istočna Ilidža, Istočni Stari Grad, Istočno Novo Sarajevo, Han Pijesak, Trnovo)	4236	3580	3789	3815
Istočno Sarajevo (%)	10.99	9.10	9.42	9.54
Prijedor (Prijedor, Novi Grad, Kozarska Dubica, Krupa na Uni, Kostajnica, Oštra Luka)	3982	4058	4058	3995
Prijedor (%)	10.33	10.32	10.09	9.99
Trebinje (Berkovići, Bileća, Gacko, Ljubinje, Nevesinje, Istočni Mostar, Trebinje, Foča, Kalinovik, Novo Goražde, Čajniče)	1674	2393	2465	2456
Trebinje (%)	4.34	6.08	6.13	6.14
UKUPNO REPUBLIKA SRPSKA	38551	39328	40235	39971
Ukupno RS (%)	100,00	100,00	100,00	100,00

Izvor podataka: Godišnji izvještaji za MSP, Ministarstvo privrede i preduzetništva, Razvojna agencija Republike Srpske (prema podacima Poreske uprave Republike Srpske)

s.p.

- Član 26, stav (1) „Preduzetnik obavlja djelatnost pod poslovnim imenom“.
- Stav (2) „Preduzetnik određuje poslovno ime, koje obavezno sadrži sljedeće elemente:
 - a) opis djelatnosti kao dio poslovnog imena u kojem se na jasan način navodi predmet poslovanja preduzetnika,
 - b) naziv kao karakteristični dio poslovnog imena, koji se navodi pod navodnicima,
 - c) Oznaku s.p. (samostalni preduzetnik) i
 - d) mjesto sjedišta, bez navođenja adrese.

- Iako ovaj vid organizovanja biznisa ima niz pogodnosti za vlasnike, kao što su samostalnost donošenja poslovnih odluka, nezavisnost poslovanja, jednostavnost pokretanja biznisa, i druge, **neograničena odgovornost vlasnika** preduzeća predstavlja **najveći nedostatak**.
- <https://poreskaupravar.org/preduzetnici/>

Предузетници

Пореска Управа Републике Србије > Предузетници

+ ПРОПИСИ

+ ОБРАСЦИ

+ ПОРЕСКИ КАЛЕНДАР

+ ФИСКАЛИЗАЦИЈА

+ ЈЕДИНСТВЕНИ СИСТЕМ РЕГИСТРАЦИЈЕ, КОНТРОЛЕ И НАПЛАТЕ ДОПРИНОСА

АКТУЕЛНО

Садржај вебинара на званичном YouTube каналу ПУ РС: Отклоните све нејасноће у вези попуњавања захтјева за април

Захтјев за додјелу приступних права за подношење пореских пријава у електронском облику

Упутство за пореске обвезнике за пријављивање на портал за електронско подношење пореских пријава и инсталацију апликације за потписивање пореских пријава

Примјери попуњених Захтјева за додјелу приступних права за подношење пореских пријава у електронском облику

Activate Windows
Go to Settings to activate Windows

Status malog preduzetnika i poreske olakšice

- Najčešće se preduzetnici odlučuju na ovu formu biznisa kada osnivaju zanatske radnje, trgovine, uslužne djelatnosti poput frizerskih salona, auto-praonica, knjigovodstvenih biroa, i tome slično.
- Ukoliko se radi o **mikrobiznisu, do tri zaposlena radnika**, samostalni preduzetnik može dobiti status malog preduzetnika i poreske olakšice (Zakon o porezu na dohodak, „Službeni glasnik,, br. 91/06, 128/06, 120/08 i 71/10, 2010), koje podrazumijevaju plaćanje poreza po stopi od **2% od ostvarenog prihoda**.

Status malog preduzetnika i poreske olakšice

- U tom slučaju, ukupan godišnji prihod malog preduzetnika po osnovu obavljanja djelatnosti **ne smije prelaziti iznos od 50 000 KM**, a godišnji porez malog preduzetnika ne smije biti manji od 600 KM, to **jest minimum 50 KM mjesečno.**

Solo biznis -Prednosti

Prednosti individualnog biznisa su:

- mogućnost da se samostalno donose odluke kojima se obezbjeđuje uspješno poslovanje;
- samostalno raspolaganje ostvarenom dobiti;
- samostalno odlučivanje o prodaji i promjeni organizacionog oblika biznisa.

Solo biznis - Nedostaci

Negativne strane individualnog biznisa mogu proizlaziti iz sljedećeg:

- kada ste u nemogućnosti da sami uspješno upravljate biznisom;
- kada ne možete da obezbijedite dovoljno potrebnog kapitala;
- kada niste spremni da sami snosite poslovne rizike i da uspješno prevazilazite nastale poremećaje u radu biznisa.

Zajednički biznis – opšte partnerstvo

- *Opšte partnerstvo* je zapravo inokosno vlasništvo **pomnoženo brojem partnera**.
- Partnerstvo započinje nekom vrstom ugovora. „*To može biti pisani, usmeni ili čak neizgovoreni ugovor, ali preduzetnik koji je mudar trebalo bi uvijek da zahtijeva pisani ugovor da ne bi kasnije došlo do nesporazuma*“ (Siropolis, 1990, str.199).

U ugovoru između partnera, neophodno je definisati sljedeće:

- Ko je od partnera i koliko novca uložio u partnerstvo?
- Ko je unio u biznis intelektualnu svojину, inovaciju ili nematerijalni dio?
- Koliko kome pripada profita iz partnerstva?
- Ko šta radi i ko je kome odgovoran?
- Kako se partnerstvo može završiti i kako će se, u tom slučaju, podijeliti ostatak imovine među partnerima?
- Kako se partneri mogu zaštititi od nasljednika onog suvlasnika koji je preminuo?

Broj partnera?

- U pojedinim zemljama nema zakonskog ograničenja broja partnera u poslu; može ih biti i više od 100, a može ih biti samo dvoje, može ih biti do 10 kao u Republici Srpskoj u slučaju ortakluka.
- Partneri mogu uložiti jednake ili različite svote novca, ali ne samo novca, a profit mogu dijeliti bez obzira na to koliko je ko uložio.
- Po zakonu svaki partner može odgovarati za dugove koji su napravljeni u ime partnerstva.

Zajedničko obavljanje djelatnosti (ortakluk do 10 fizičkih lica) vs ortačko društvo

- **Zakon o izmjena i dopunama zakona o zanatsko-preduzetničkoj djelatnosti**

Član 16. stav (1) „Preduzetničku djelatost može zajednički obavljati više fizičkih lica (ortaka), a **najviše 10**, o čemu se zaključuje ugovor

(2) Ugovor kojim se uređuju međusobni odnosi ortaka obavezno sadrži: ime i prezime i jedinstveni matični broj za sva kog ortaka, šifru i naziv pretežne djelatnosti i drugih djelatnosti, poslovno sjedište, osnivačka ulaganja i učešće u raspodjeli, zastupanje i predstavljanje, uslove i način za pristupanje, odnosno istupanje i način prestanka zajedničkog obavljanja djelatnosti.

Član 26. stav (5) „Ako više preduzetnika zajednički obavlja djelatnost, poslovno ime sadrži imena svih osnivača ili jednog ili više njih i oznaku „i ostali“

- **Zakon o privrednim društvima**

Član 48.

Ortačko društvo u smislu ovog zakona **jeste privredno društvo** koje osnivaju dva ili više fizičkih i/ili pravnih lica u svojstvu ortaka društva radi obavljanja određene djelatnosti pod zajedničkim poslovnim imenom.

Zajednički biznis

Prednosti

- ❑ Prednosti zajedničkog biznisa, u odnosu na solo biznis, su u tome što dva ili više vlasnika mogu, najčešće, **uložiti više kapitala** nego što to može jedan vlasnik.
- ❑ Imovina više vlasnika je veća garancija bankama i drugim poslovnim partnerima. To im daje mogućnost da lakše pribavljaju potrebna sredstva i proširenje poslovnih veza.
- Dva ili više vlasnika su u mogućnosti da uspješno vode biznis, posebno njegov menadžment.

Zajednički biznis

- ❑ povećana odgovornost,
- ❑ ograničena mogućnost samostalne prodaje,
- ❑ nesuglasice u vođenju biznisa.
- ❑ Odgovornost za rad u zajedničkom biznisu jamči se imovinom biznisa i imovinom njegovog vlasnika.
- ❑ Pri tome, ugovorom partnera može biti određena alternativa odgovornosti pojedinih partnera: ***neograničena i ograničena.***

Korporacija

Konstituisanje korporacije

- ❑ Korporacija je organizacioni oblik biznisa u vlasništvu akcionara koji su u njega uložili svoj kapital kupovinom njegovih akcija.
- ❑ Akcionari učestvuju, po pravilu, u ostvarenoj dobiti odnosno profitu i upravljaju firmom zavisno od obima uloženog kapitala. Oni ne mogu zahtijevati povraćaj uloženog kapitala u korporaciju. Međutim, akcionari mogu prodati te akcije.

Ograničena odgovornost

- Korporacija se može konstituisati kao nova firma ili transformacijom solo biznisa ili zajedničkog biznisa u korporaciju.
- Razlozi ove transformacije su, najčešće, potreba pribavljanja novog kapitala emitovanjem akcija i želja da za obaveze firme ne odgovarate vašom ličnom imovinom.

Korporacija

Prednosti i nedostaci

- Kada uopšteno posmatramo prednosti i nedostatke *korporacija*, možemo vidjeti da su **osnovne prednosti ograničena odgovornost, kontinuitet, lakoća prenosa vlasništva**, lakoća dobijanja kredita, a nedostaci su: visoki početni zakonski troškovi, naglašena regulacija, ekstenzivno izvještavanje, dvostruko oporezivanje.

Zakon o privrednim društvima (Službeni glasnik RS, br. 127/08, 58/09, 100/11, 67/13, 100/17 i 82/19)

(1) Privredno društvo je pravno lice koje osnivaju pravna i/ili fizička lica radi obavljanja djelatnosti u cilju sticanja dobiti.

(2) Pravne forme privrednih društava u smislu ovog zakona su **ortračko društvo, komanditno društvo, društvo sa ograničenom odgovornošću i akcionarsko društvo.**

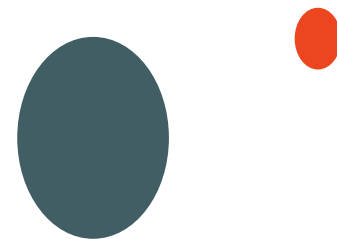

„Preduzetnici često pitaju postoji li najbolji oblik organizacije. Odgovor je: ne postoji. Najpogodniji oblik organizacije zavisi o preduzetnikovim sklonostima, kojem poreznom razredu pripada i o potrebama posla“ (Siropolis, 1990, p.197).

- (1) Ortačko društvo u smislu ovog zakona jeste privredno društvo koje osnivaju dva ili više fizičkih i/ili pravnih lica u svojstvu ortaka društva radi obavljanja određene djelatnosti pod zajedničkim poslovnim imenom.
- (2) Ortačko društvo **odgovara za svoje obaveze cjelokupnom imovinom.**
- (3) Ortaci ortačkog društva **odgovorni su solidarno za sve obaveze društva cjelokupnom svojom imovinom**, ako sa povjerenjem nije drugačije ugovoreno.

ORTAČKO DRUŠTVO

Predstavićemo osnovna prava i obaveze ortačkog društva, kako je to regulisao zakon:

- Ortaci ortačkog društva mogu svoje **međusobne odnose**, kao i odnose sa ortačkim društvom **urediti slobodno**, osim ako je zakonom drukčije uređeno.
- Pored osnivačkog akta, ortačko društvo može da ima i ugovor ortaka društva kojim se određuje naročito poslovanje društva i upravljanje.
- **Ulog ortaka** u ortačko društvo može biti **u novcu, stvarima i pravima**, kao i **u radu ili uslugama** koji su izvršeni ili treba da budu izvršeni.

Predstavićemo osnovna prava i obaveze ortačkog društva, kako je to regulisao zakon:

- Odluke ortaka o pitanjima koja predstavljaju **redovnu djelatnost** ortačkog društva donose se **većinom od ukupnog broja glasova** ortaka. Saglasnost svih ortaka potrebna je za odluke o pitanjima koja su izvan redovne djelatnosti društva, kao i za odluke o prijemu novog ortaka društva.
- Ortak ortačkog društva može prenijeti svoj udio trećem licu samo uz saglasnost ostalih ortaka.

Primjeri ortačkih društava

- Najčešći primjeri malih biznisa u formi ortačkih društava su konsultantske kuće, advokature, uslužne djelatnosti tipa moleraj, frizerski saloni, auto-praonice, itd.
- Kao ortaci, svoje početne biznise koji su prerasli u gigantske multinacionalne korporacije – akcionarska društva, započeli su tehnološki divovi, poput Microsofta, Googla, Applea, Hewlett-Packarda, Facebooka.

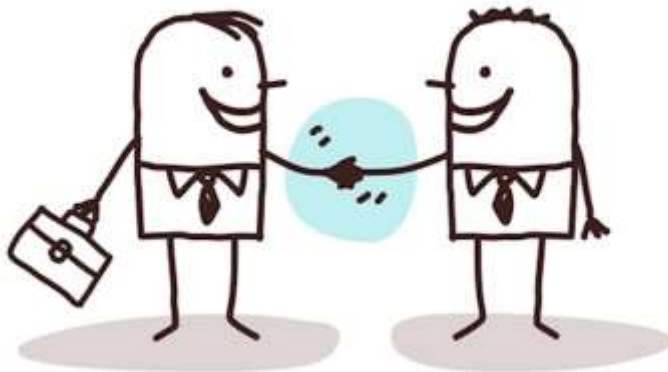
KOMANDITNO DRUŠTVO

(1) Komanditno društvo, u smislu ovog zakona, jeste privredno društvo koje osnivaju dva ili više fizičkih i/ili pravnih lica u svojstvu ortaka, radi obavljanja određene djelatnosti, pod zajedničkim poslovnim imenom, od kojih najmanje jedno lice **odgovara neograničeno za njegove obaveze (komplementar)**, a najmanje jedno lice snosi rizik do visine svog ugovorenog uloga **(komanditor)**.

(2) Komanditno društvo za svoje obaveze odgovara cjelokupnom imovinom.

KOMANDITNO DRUŠTVO

Iako komanditno društvo ima jednu grupu članova čiji se odnosi sa preduzećem u velikoj mjeri ograničavaju na ulog kapitala i učešće u raspodjeli profita, personalne karakteristike komplementara i dalje čine bit ovog preduzeća (Paunović, 2009, str. 24).

Članovi ovog društva mogu da budu pravna i fizička lica, bez obzira na to da li se radi o komplementarima ili komanditorima.

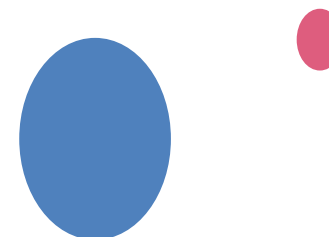
Komplementari imaju isti status kao i ortaci u ortačkom društvu, što znači da rade u društvu, vode društvo i odgovaraju neograničeno solidarno za obaveze društva.

Ovo nije slučaj sa komanditorima koji nemaju obavezu da rade u društvu, a nemaju obavezu ni da odgovaraju za obaveze društva.

- (1) Društvo sa ograničenom odgovornošću u smislu ovog zakona jeste privredno društvo koje osniva jedno ili više pravnih i/ili fizičkih lica, u svojstvu članova društva, radi obavljanja određene djelatnosti pod zajedničkim poslovnim imenom.
- (2) Društvo sa ograničenom odgovornošću odgovara za svoje obaveze cjelokupnom imovinom.
- (3) Član društva sa ograničenom odgovornošću **ne odgovara za obaveze društva, osim do iznosa unesenog uloga u imovinu društva.**

DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU

DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOŠĆU

- (4) Društvo sa ograničenom odgovornošću može **imati najviše 50** članova.
- (5) Ako se broj članova društva sa ograničenom odgovornošću poveća iznad broja članova iz stava 4. ovog člana, ali ne više od 100 članova, i ako se taj broj održi u periodu dužem od godinu dana, to društvo mijenja pravnu formu u formu zatvorenog akcionarskog društva.

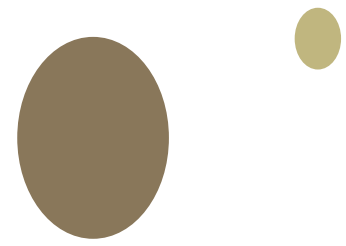
AKCIONARSKO DRUŠTVO

- (1) Akcionarsko društvo u smislu ovog zakona jeste privredno društvo koje osniva jedno ili više pravnih i/ili fizičkih lica u svojstvu akcionara radi obavljanja određene djelatnosti, pod zajedničkim poslovnim imenom, čiji je osnovni kapital utvrđen i podijeljen na akcije.
- (2) Akcionarsko društvo odgovara za svoje obaveze cjelokupnom imovinom.
- (3) Akcionari akcionarskog društva ne odgovaraju za obaveze društva, osim do iznosa ugovorenog a neuplaćenog uloga u imovinu društva, u skladu sa ovim zakonom.

- (1) Akcionarsko društvo može biti **zatvoreno i otvoreno**.
- (2) Ako u osnivačkom aktu nije navedena vrsta akcionarskog društva, akcionarsko društvo je otvoreno.
- (1) Zatvoreno akcionarsko društvo je društvo čije se akcije izdaju samo njegovim osnivačima ili ograničenom broju drugih lica, u skladu sa zakonom.
- (2) Zatvoreno akcionarsko društvo može imati najviše 100 akcionara.
- (3) Ako se broj akcionara zatvorenog akcionarskog društva poveća i održi iznad broja akcionara iz stava 2. ovog člana u periodu dužem od godinu dana, to društvo postaje otvoreno društvo.

AKCIONARSKO DRUŠTVO

Društveno (socijalno) preduzeće

- ❑ Brojne kategorije društva nemaju jednake mogućnosti na tržištu rada, a ne posjeduju preduzetničke vještine, skolonosti, znanje ili mogućnosti i namjere da pokrenu vlastiti posao. Lica sa invaliditetima, rekovalescenti, pripadnici manjina, bivši zatvorenici, samohrane majke, neke su od kategorija koje zaposlenje mogu naći u društvenim preuzećima.
- ❑ Društveno ili socijalno preduzeće nema nikakvu sličnost sa takozvanim društvenim preduzećima iz bivšeg, socijalističko-samoupravnog sistema bivše zajedničke države Jugoslavije.

Društveno (socijalno) preduzeće

- Naime, društveno preduzeće posluje na profitnoj osnovi, s tim da se **cijeli ili veći dio profita reinvestira za potrebe lokalne zajednice i zaposlenih u toj formi.**
- Društvena preduzeća praktikuju društveno ili socijalno preduzetništvo.

Društveno (socijalno) preduzeće

- Naime, društveno preduzeće posluje na profitnoj osnovi, s tim da se **cijeli ili veći dio profita reinvestira za potrebe lokalne zajednice i zaposlenih u toj formi.**
- Društvena preduzeća praktikuju društveno ili socijalno preduzetništvo.

Društveno (socijalno) preduzeće

- Društveno preduzeće (ili socijalni poduhvat) obično se definiše kao **hibridna organizacija** (Doherty et al., 2014) izgrađena na **eksplicitnom socijalnom cilju** (npr. poboljšanje obrazovanja, zdravlja, ishrane i bezbjednosti za segmente stanovništva koji su isključeni, marginalizovani ili koji pate) **koji teži stvaranju društvene vrijednosti, istovremeno osiguravajući profit i to na preduzetnički/inovativan način** (Certo & Miller, 2008; Chell et al., 2010; Corner & Ho, 2010; Dacin et al., 2010; McMullen & Warnick, 2016; Mair & Schoen, 2007; Miller et al., 2012).

Društveno (socijalno) preduzeće – Republika Srpska

- ❑ U decembru 2021. godine napravljen je pozitivan korak ka razvoju društvenog preduzetništva u Republici Srpskoj. Naime, Narodna skupština Republike Srpske (NSRS) usvojila je Zakon o društvenom preduzetništvu (NSRS, 2021, n.d.).
- ❑ Ovaj zakon određuje pojam društvenog (socijalnog) preduzeća, ciljeve i načela socijalnog (društvenog) preduzetništva kao i vođenje registra socijalnih (društvenih) preduzeća („Službeni glasnik RS“, broj 111/21).

Društveno (socijalno) preduzeće – Republika Srpska

Član 4.

(1) Društveno preduzeće je **pravno lice** (privredno društvo, fondacija, udruženje, zadruga, ustanova) koje obavlja djelatnost, a od koje **posebnu korist ostvaruje uža ili šira društvena zajednica**.

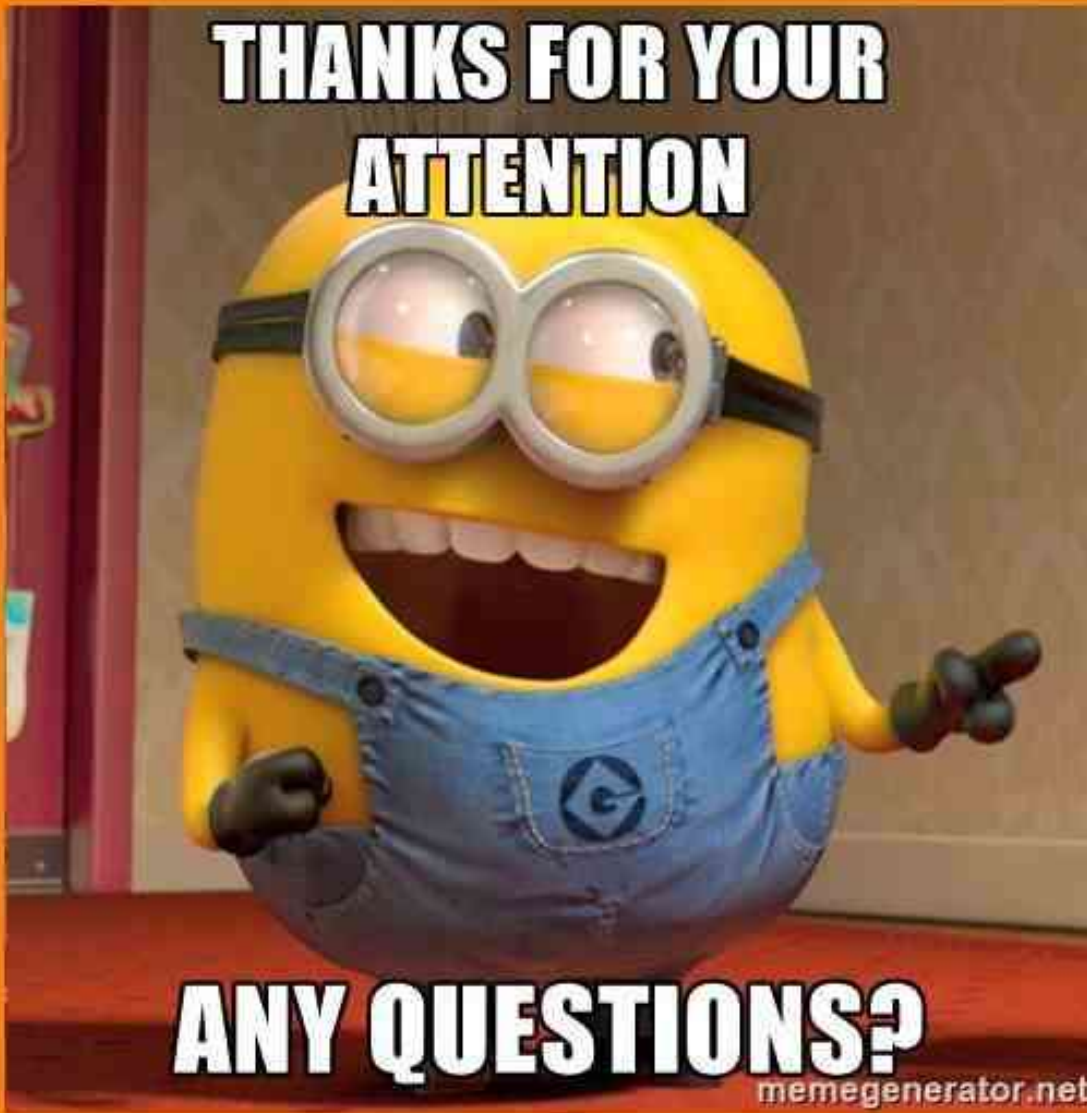
(2) Društveno preduzeće korisnicima svojih proizvoda i usluga obezbjeđuje ove proizvode i usluge bez diskriminacije po bilo kojem osnovu.

(3) Na sva pitanja koja nisu uređena ovim zakonom primjenjuju se odredbe posebnih propisa koji se odnose na organizaciju i rad određene pravne forme pravnog lica.

Prema ovom Zakonu **dio dobiti koja se isplaćuje vlasnicima ne može biti veći od 51%** (član 6, stav 1). Uslovi koje privredni subjekti moraju ispuniti da bi dobili status društvenog preduzeća (d.p.) prema ovom Zakonu su:

- ✓ da je registrovano kao pravno lice,
- ✓ da ima sjedište na teritoriji Republike Srpske,
- ✓ da u odnosu na ukupan broj zaposlenih u radnom odnosu ima najmanje 30% lica koja pripadaju kategoriji lica koja se teže zapošljavaju (lica iz člana 5. stav 4. tačka 1),
- ✓ da je osnovano s ciljem ostvarivanja društvene misije,
- ✓ da se poslovanje zasniva na ograničenju u raspodjeli ostvarene dobiti,
- ✓ da zaposleni učestvuju prilikom razmatranja odluka za čije je donošenje neophodno pribavljanje njihovog mišljenja u skladu sa ovim zakonom,
- ✓ da je jasno izražena društvena misija (član 7, stav 1).

**THANKS FOR YOUR
ATTENTION**

ANY QUESTIONS?

memegenerator.net